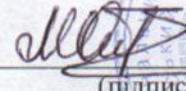

Міністерство освіти і науки України
НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ УКРАЇНИ
«КИЇВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ»
Факультет соціології і права

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Декан факультету соціології і права
(назва інституту/факультету)

(підпис)

А.А. Мельниченко

(ініціали, прізвище)

“ ”

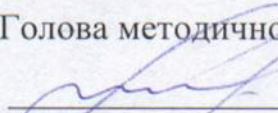
2016 р.

**ПСИХОЛОГІЯ ЛІДЕРСТВА ТА
ПРОФЕСІЙНОЇ УСПІШНОСТІ**
ПРОГРАМА
навчальної дисципліни
підготовки аспірантів за спеціальністю 053 Психологія

Ухвалено методичною комісією
факультету соціології і права

Протокол від «23» червня 2016 р. № 2

Голова методичної комісії

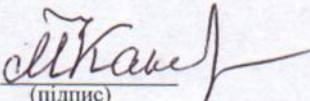

К.Л. Попов

«23» червня 2016 р.

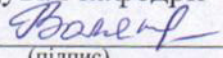
РОЗРОБНИК ПРОГРАМИ:

Доцент Кононець Марія Олександрівна

(підпис)

Програму затверджено на засіданні кафедри психології та педагогіки
Протокол від «22» червня 2016 року № 14

Завідувач кафедри

(підпис) Волянюк Н.Ю.

«22» червня 2016 р.

Вступ

Програму навчальної дисципліни «Психологія лідерства та професійної успішності» складено відповідно до освітньо-наукової програми третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти за спеціальністю 053 Психологія.

«Психологія лідерства та професійної успішності» належить до дисциплін загальної підготовки аспірантів.

Предметом навчальної дисципліни є закономірності успішності професійної діяльності та взаємодії людей в аспекті їх підпорядкування, механізм висування в лідери, питання авторитета, співвідношення лідерства і керівництва, риси особистості, що необхідні для висунення у лідери.

Навчальну базу дисципліни «Психологія лідерства та професійної успішності» становлять знання, отримані при вивченні різноманітних курсів, що спрямовані на розкриття загальних закономірностей і механізмів професійної діяльності, а також формування вмій та навичок науково-обґрунтовано пояснювати психологічні факти.

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

Інтегральна компетентність – здатність застосовувати компетентності щодо психології лідерства та професійної успішності спеціаліста.

1.1. Метою навчальної дисципліни є формування у аспірантів здатності:

- орієнтуватися та використовувати основні положення та понятійно-термінологічний апарат досліджуваної дисципліни;
- враховувати вплив мотивації на досягнення успіху в професійній діяльності;
- враховувати психологічні особливості особистості для досягнення професійної успішності;
- застосовувати теоретичні підходи та концепції психології лідерства;
- орієнтуватися у проблемах і напрямках розвитку сучасної психології лідерства;
- використовувати досвід ефективного лідерства у професійній діяльності;
- застосовувати фундаментальні принципи етики лідера.

1.2. Основні завдання навчальної дисципліни.

Згідно з вимогами освітньо-наукової програми аспіранти після засвоєння навчальної дисципліни мають продемонструвати такі результати навчання:

знання:

- базових категорій психології лідерства та професійної успішності;
- впливу мотивації на досягнення успіху в професійній діяльності;
- психологічних особливостей досягнення професійної успішності;

- теоретичних підходів та концепцій психології лідерства;
- проблем і напрямків розвитку сучасної психології лідерства;
- шляхів ефективного лідерства у професійній діяльності;
- фундаментальних принципів етики лідера.

уміння:

- застосовувати отримані знання у професійній діяльності;
- передбачати шляхи досягнення успіху в професійній діяльності;
- користуватися методиками для визначення лідерських якостей;
- використовувати способи комунікації, які застосовуються лідерами;
- застосовувати методи мотивації, джерела впливу і владу лідера в організації;
- аналізувати та використовувати особливості різних стилів лідерства.

мати уявлення про:

- шляхи досягнення успіху у професійній діяльності;
- способи комунікації, які застосовуються лідерами;
- методи мотивації, джерела впливу і владу лідера в організації;
- особливості різних стилів лідерства;
- розвиток власного особистісного потенціалу;
- виховання власних лідерських якостей.

2. Структура навчальної дисципліни

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 210 години / 7 кредитів ECTS.

Рекомендований розподіл навчального часу

Форма навчання	Всього Кредитів	Розподіл навчального часу за видами занять				Семестрова атестація
		Годин	Лекції	Практичні/ семінарські заняття	СРС	
<i>Денна</i>	7	210	48	32	130	Екзамен
<i>Заочна</i>	7	210	8	8	194	

3. Зміст навчальної дисципліни

Тема 1. Психологія успіху

Особливості впливу візуалізації та планування на успіх у професійній діяльності. Важливість керування емоціями під час професійної діяльності.

Тема 2. Вплив емоційних станів та самооцінки на досягнення професійного успіху

Шляхи подолання емоційного пригнічення. Корекція на шляху підвищення самооцінки. Баланс між оптимістичним та песимістичним відношенням до життя.

Тема 3. Психологічні умови досягнення професійної успішності

Психологічні особливості досягнення професійної успішності.

Боротьба мотивів і вольова поведінка.

Тема 4. Внутрішньоособистісний конфлікт.

Внутрішньоособистісний конфлікт: особливості та види, моделі поведінки та подолання. Внутрішньоособистісний конфлікт та адитивна поведінка.

Умови, шляхи і способи подолання внутрішніх конфліктів.

Тема 5. Прийняття рішення та цілепокладання.

Прийняття рішення. Процес вибору альтернатив. Вибір за умов невизначеності. (Парі Паскаля. Помилки першого та другого роду. Парадокс вибору). Цілепокладання. Етапи постановки цілей. Саморегуляція. Стреси і керування емоційним станом.

Тема 6. Лідерство в дослідженнях психології та менеджменту

Визначення поняття «лідерство». Відмінність лідерства від менеджменту.

Джерела дослідження лідерства.

Тема 7. Підходи до лідерства в менеджменті.

Підходи до лідерства в менеджменті: (поведінковий, ситуаційний, з позиції особистих якостей). Переваги і обмеження цих підходів.

Тема 8. Підходи до лідерства в психології.

Підхід до лідерства в психології: емпіричні дослідження глибинних чинників.

Тема 9. Психологічні теорії лідерства.

Теорії лідерських якостей: теорії видатної особистості. Особистісні якості. Когнітивний, практичний і емоційний інтелект і лідерство.

Тема 10. Поведінкові підходи до лідерства.

Поведінкові підходи до лідерства: модель континууму (Р. Танненбаум, В. Шмідт); двомірна модель участі підлеглих, управлінська решітка (Ф. Блейк, Дж. Моунтон).

Тема 11. Ситуаційний підхід до дослідження лідерства.

Ситуаційний підхід до дослідження лідерства: теорія найменш пріоритетного працівника (Ф. Фідлер), теорія ситуаційного лідерства (П. Херші, К. Бланшар), теорія «шлях - мета» (Р. Хаус), нормативна модель прийняття рішень (В. Врум, П. Йеттон, А. Джага).

Тема 12. Теорія атрибутивного лідерства.

Теорія атрибутивного лідерства: теорія атрибуцій (Ф. Хайдер), кваліфікаційна модель (Г. Келлі), атрибутивна модель лідерства, стосовно до поганої роботи підлеглих (Г. Мітчелл, С. Ерліх).

Тема 13. Сучасні теорії лідерства. Харизматичне лідерство.

Харизматичне лідерство:

- теорія харизматичного лідерства (Р. Хаус),
- теорія Я-концепції (Шамір),
- теорія атрибуції (Конгер і Канунгу).

Тема 14. Сучасні теорії лідерства. Трансформаційне лідерство.

Трансформаційне лідерство: відмінності трансформаційного і трансакційного лідерства. Вимірювання лідерства в концепції Б. Баса.

Процес трансформаційного лідерства в дослідженнях Тічі і Девані.

Тема 15. Стратегії ефективних лідерів.

Основні стратегії ефективних лідерів (Бенис, Нанус).

Інноваційне лідерство. Відповідальне лідерство.

Тема 16. Особистісні аспекти лідерства

Особистість і лідерство. Моделі особистості. Якості особистості і поведінка лідера.

Тема 16. Особистісні аспекти лідерства

Авторитарність. Когнітивні відмінності. Інструментальні та термінальні цінності (Мілтон Рокич).

Тема 17. Вплив психологічних установок на лідера.

Цінності та установки. Вплив психологічних установок на лідера. Особистість і стиль лідерства.

Тема 18. Фундаментальні принципи етики лідера.

Фундаментальні принципи етики лідера. Моральні обов'язки керівника. Шість етичних моделей лідерства. Прийняття морального рішення в ситуаціях, сумнівних з етичної точки зору.

Тема 19. Лідерство і мотивація. Теорії мотивації.

Мотивування допомогою задоволення потреб (А. Маслоу і К. Алдерфер).

Тема 20. Лідерство і мотивація. Теорії мотивації.

Мотивування допомогою постановки цілей (Е. Лок і Г. Латхем).

Тема 21. Лідерство і мотивація. Теорії мотивації.

Мотивування за допомогою об'єктивності (С. Адамс).
Мотивування допомогою зміни очікувань (В. Врум).

Тема 22. Лідерство і мотивація. Теорії мотивації.

Мотивування допомогою проектування роботи.
Модель розширення та збагачення роботи.

Тема 23. Лідерство і мотивація. Теорії мотивації.

Модель характеристик роботи Р.Хекмана і Г. Олдхема.

Тема 24. Делегування владних повноважень

Делегування влади. Способи делегування владних повноважень.

4. Рекомендована тематика семінарів та практичних занять

Основні завдання циклу семінарських (практичних) занять: передбачати шляхи досягнення успіху в професійної діяльності, користуватися методиками для визначення лідерських якостей, використовувати способи комунікації, які застосовуються лідерами, застосовувати методи мотивації, джерела впливу і владу лідера, аналізувати та використовувати особливості різних стилів лідерства.

Семінарське (практичне) заняття 1. Психологія успіху.

Семінарське (практичне) заняття 2. Вплив емоційних станів та самооцінки на досягнення професійного успіху.

Семінарське (практичне) заняття 3. Психологічні умови досягнення професійної успішності.

Семінарське (практичне) заняття 4. Внутрішньоособистісний конфлікт.

Семінарське (практичне) заняття 5. Прийняття рішення та цілепокладання.

- Семінарське (практичне) заняття 6. Лідерство в дослідженнях психології та менеджменту.
- Семінарське (практичне) заняття 7. Підходи до лідерства в менеджменті.
- Семінарське (практичне) заняття 8. Психологічні теорії лідерства.
- Семінарське (практичне) заняття 9. Поведінкові підходи до лідерства.
- Семінарське (практичне) заняття 10. Ситуаційний підхід до дослідження лідерства.
- Семінарське (практичне) заняття 11. Теорія атрибутивного лідерства.
- Семінарське (практичне) заняття 12. Сучасні теорії лідерства.
- Семінарське (практичне) заняття 13. Особистісні аспекти лідерства.
- Семінарське (практичне) заняття 14. Вплив психологічних установок на лідера.
- Семінарське (практичне) заняття 15. Фундаментальні принципи етики лідера.
- Семінарське (практичне) заняття 16. Лідерство і мотивація.

5. Рекомендована література

1. Адаир Д. Психология власти : концепция непререкаемого лидерства : [пер. с англ.] Москва : Эксмо, 2004. [Електронний ресурс] // http://plaza.open4u.ru/cgi-bin/webirbis_open4u/cgiirbis_64.exe?LNG=&Z21ID=&I21DBN=PLAZA2&P21DBN=PLAZA2&S21STN=1&S21REF=3&S21FMT=fullwebr&C21COM=S&S21CNR=20&S21P01=0&S21P02=0&S21LOG=1&S21P03=K=&S21STR=%D0%9B%D0%98%D0%94%D0%95%D0%A0%D0%A1%D0%A2%D0%92%D0%9E
2. Бендас Т.В. Психология лидерства. Учебное пособие. СПб. : Питер, 2009. – ISBN 978-5-388-00148-1. [Електронний ресурс] // <http://www.twirpx.com/file/928735/>
3. Бильданова В.Р., Шагивалеева Г.Р., Основы психической саморегуляции: Учебное пособие для студентов высш. учеб. заведений. 2-е изд., доп. – Елабуга: Изд-во ЕГПУ, 2009. – 116 с. [Електронний ресурс]// <http://www.egpu.ru/lib/elib/Data/Content/129935503361666706/Default.aspx>
4. Р. Джойнер. Лидерство и творческий потенциал в жизни : Пер. с англ. К. : пп. Скобелкин И.О., 2003. [Електронний ресурс]// http://opac.kpi.ua/F/P683J5BMGXHFMHXINVYJBI3GPEYSDEGFJ6G92P3GDLDJN35857-16494?func=full-set-set&set_number=352895&set_entry=000001&format=999
5. Козлов Н.И. Семнадцать мгновений успеха. Стратегии лидерства. Москва : АСТ : Астрель : ВЗОИ, 2004. [Електронний ресурс]// http://royallib.com/book/kozlov_n/semnadtsat_mgnoveniy_uspeha_strategii_liders_tva.html
6. Мітлош А.В., Моляко В.О., Бажанюк В.С., Камишин В.В. Психологічні особливості лідерської обдарованості: концепції, діагностика, тренінги : монографія. Київ : [Інститут обдарованої дитини], 2014. – 290 с.

[Електронний ресурс]

//http://lib.iitta.gov.ua/9847/1/Bajaniuk_%D0%9F%D1%81%D0%B8%D1%85%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B3%D1%96%D1%87%D0%BD%D1%96%20%D0%BE%D1%81%D0%BE%D0%B1%D0%BB%D0%B8%D0%B2%D0%BE%D1%81%D1%82%D1%96%20%D0%BB%D1%96%D0%B4%D0%B5%D1%80%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%BE%D1%97%20%D0%BE%D0%B1%D0%B4%D0%B0%D1%80%D0%BE%D0%B2%D0%B0%D0%BD%D0%BE%D1%81%D1%82%D1%96%20%D0%BA%D0%BE%D0%BD%D1%86%D0%B5%D0%BF%D1%86%D1%96%D1%97.pdf

7. Мифы и тупики поп-психологии / С.С. Степанов. – Дубна.: Феникс+, 2006. – 232 с. [Електронний ресурс]// <http://chugreev.ru/stepanov/myth.html>
8. Ричард Л. Дафт Уроки лидерства / Р.Л. Дафт; под ред. И.В. Андреевой.-М.: Эксмо,2006.-480с. [Електронний ресурс]// https://vk.com/doc20208942_378919277?hash=ebe51b901e50b6e9d7&dl=f1da9cd85bb4e12f31
9. Хесселбайн Ф., Голдсмит М., Сомервилл Ф. Лидерство без границ = Leading Beyond the Walls ; пер. с англ. Москва : Альпина Паблишер, 2001.
- 10.[Електронний ресурс]// http://library.kpi.ua:8991/F?func=find-b&request=000266715&find_code=SYS
- 11.Хесселбайн Ф. О лидерстве. Перевод В.И. Супруна. - Н.: ФСПИ «Тренды», 2004. - 184 стр.
- 12.[Електронний ресурс]// <http://alexis.trucksinfo.net/biznes/o-liderstve-hesselbayn-f.htm>
- 13.Шеклтон В. Психология лидерства в бизнесе.- СПб.: Питер, 2003.-222с. [Електронний ресурс]// <http://www.twirpx.com/file/267887/>
- 14.J. Collins Good to great. Why some companies make the leap...and others don't. New York, NY : HarperBusiness, 2001. [Електронний ресурс]// <https://www.amazon.com/Good-Great-Some-Companies-Others-ebook/dp/B0058DRUV6>
- 15.Інтернет-видання по психології лідерства та професійної успішності спеціаліста.

6. Засоби діагностики успішності навчання.

Практично-орієнтовані завдання; ситуаційні завдання; екзаменаційні білети.

7. Методичні рекомендації

Робочу програму доцільно скласти відповідно до навчальної програми дисципліни «Психологія лідерства і професійної успішності».